

Resultaten dilemma's bestuurlijke discussiebijeenkomst

Dilemma 1: Belang dieren vs. belang veiligheid

Voor het merendeel van de discussiegroepen staat veiligheid voorop. Echter staat diervriendelijkheid hoog in het vaandel. Om dit laatste te bereiken is het advies om te investeren in (het onderzoek naar) preventieve en diervriendelijke maatregelen. Een aantal voorbeelden hiervan zijn compartimentering, natuurlijke barrière, het beïnvloeden van vruchtbaarheid, het gebruik van gaas, of chemische maatregelen.

Daarnaast moeten de kosten inzichtelijk gemaakt worden. Wat zijn de kosten van muskusrattenbeheer weggezet tegen de mogelijke (economische) schade die muskusratten kunnen veroorzaken? Moeten we muskusratten niet wegvangen tot een basisniveau en accepteren dat er dan muskusratten blijven zitten?

Bestrijden in het voorjaar is belangrijk. Hoe meer muskusratten er dan worden weggevangen, hoe minder dieren er in het najaar worden gevangen. Dit zorgt direct voor minder dierenleed.

Niet alleen veiligheid is belangrijk in deze discussie. Er kan ook schade ontstaan die economisch van aard is, vooral boeren kunnen hier last van ondervinden. Muskusratten eten (een deel van) de landbouwgewassen en destabiliseren de kades waarop boeren met zware voertuigen rijden.

Relevant in deze discussie zijn de resultaten van de Veldproef. Dat deze ontbreken is een gemis.

Valt er te bezien of er een restwaarde is op de gevangen muskusratten, zonder dat dit dan verdere negatieve consequenties heeft (bijvoorbeeld het fokken en/of uitzetten van muskusratten)?

Dilemma 2: Overal vangen vs. risicobenadering

Het merendeel van de groepen geeft de voorkeur aan vlakdekkend speuren. Hiermee voorkom je dat de populatie opveert en er zogenoemde haarden ontstaan. Naast vlakdekkend speuren moet er ruimte blijven voor flexibele inzet. Dit wordt als meest kosteneffectief gezien.

Een groep geeft aan het liefst voor slimme compartimentering te gaan. Als dat niet mogelijk blijkt te zijn, moet er alsnog overal gevangen worden. Er moet meer ingezet worden op de risicogebieden. Deze risicogebieden worden gevormd door de economische waarde van het achterliggende land en de hoeveelheid muskusratten in het gebied.

Een aantal groepen ervaart onduidelijkheid over dit dilemma. Het is niet helder over welk risico hier wordt gesproken. Daarnaast moet piekbestrijding verder worden onderzocht.

Er wordt door een discussiegroep de vraag gesteld: Wat is het belang van de mrb-organisatie?

Dilemma 3: Meer ruimte voor natuur vs. veiligheid

De muskusrattenbeheerder is een professional op het gebied van vangen en de natuur. Daarvan uitgaande zou de mogelijkheid er moeten zijn om de wettelijke taak ook in een natuurgebied uit te voeren. Natuurgebieden moeten op basis daarvan betreedbaar zijn voor muskusrattenbeheerders. De professionaliteit van muskusrattenbeheerders kan wellicht breder ingezet worden. Hierbij kan worden gekeken naar de taken van bijvoorbeeld een boswachter (voorbeeld Oostvaardersplassen).

Ook andere beroepsgroepen kunnen meehelpen bij het speuren. Denk hierbij aan loonwerkers, agrariërs, medewerkers van andere waterschappen en inspecteurs.

Het liefst ziet men de ontwikkeling van een muskusrat-onvriendelijke en tegelijkertijd een natuurvriendelijke oever. De aanleg van natuurvriendelijke oevers (nvo) zorgt voor hogere beheerkosten. Dit vraagt om een integrale afweging bij de besluitvorming. Verder moeten vangstmethodes verwerkt worden in het ontwerp van een nvo.

Daarnaast zijn er nog een aantal opmerkingen gemaakt:

- MRB moet bijvangsten beperken en monitoren;
- Het broedseizoen opnemen in de werkplanning;
- Kan de muskusrat niet in het biologische schap van de supermarkt?

Tot slot wordt gesteld dat dit dilemma eigenlijk geen dilemma moet zijn. De veiligheid staat voorop, maar ruimte voor natuur moet er zijn. Meer natuur hoeft niet ten koste te gaan van veiligheid met een efficiëntere organisatie.

Dilemma 4: Veiligheidsnorm of grotere ambitie

Meerdere groepen raden aan om voorlopig de veiligheidsnorm te hanteren. De nuloptie moet wel onderzocht worden. We moeten zoveel mogelijk richting die nul gaan. Voorwaarde is dat daar commitment voor is aan de 'voorkant'. Wellicht past dit in een sluitende business case (10 jaar) met een pilot in Hollands Noorderkwartier en Zeeland.

Het kostenplaatje is een veelbesproken onderwerp. Er is vrees voor hoge kosten bij totale eliminatie. Deze kosten moeten duidelijk in beeld gebracht worden, ook op de lange termijn. Er is behoefte aan een duidelijke kosten-baten analyse als het gaat om de nuloptie. Wellicht is het acceptabel om initieel hoge kosten te hebben, omdat we daar later van kunnen profiteren. Hierdoor ontstaat direct minder dierenleed, minder schade, minder bijvangsten en op de langere termijn waarschijnlijk minder weerstand en lagere kosten.

Vanuit de groepen worden een aantal vragen gesteld:

- Is totale eliminatie mogelijk?
- Is dit realistisch met een lange open grens?

De organisatie moet gebruik maken van de kennis en ervaring van derden, zoals de ervaringen die in België zijn opgedaan.

In een groep is er een hevige discussie over dit dilemma. Er is veel vraag naar onderzoeksgegevens, zodat er een beeld gevormd kan worden voor de consequenties van de drie varianten zoals genoemd in de Veldproef. Zitten we niet teveel vast in 'oude' ideeën?

Dilemma 5: Innovatie: trendsetter of volger

Innovatie is belangrijk. Dit belang wordt door alle groepen ondersteund. Innovatie moet ingezet worden om de nuloptie te bewerkstelligen (door bijvoorbeeld DNA-monitoring). Voorop lopen brengt kosten met zich mee. Daarom is het wellicht beter om te kiezen voor *proved technology* (bewezen technieken) en deze op een nieuwe manier toe te passen. Een voorbeeld van technische innovatie is het gebruik van *drones* voor waterschapswerk (niet alleen voor muskusrattenbeheer). Ook de werkprocessen moeten we blijven vernieuwen.

Bij een kosten/baten analyse moeten de kosten van innovatie ook worden afgewogen tegen de voordelen voor de fysieke belasting van het personeel.

Een landelijke samenwerking aangaande dit onderwerp is een goed idee, omdat ideeën en ervaringen dan gedeeld worden. De Unie van Waterschappen kan hierin een rol spelen.

In tegenstelling tot de andere groepen, geven twee groepen aan wel echt trendsetter op het gebied van innovatie te willen zijn. Er moet een open houding naar innovatie zijn, omdat dit noodzakelijk is in ons complexe gebied. We moeten niet volgen, maar actief innoveren. Hier wordt een rol voor Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) gezien. STOWA is het kenniscentrum van regionale waterbeheerders in Nederland. STOWA ontwikkelt, vergaart en verspreidt kennis die nodig is om de opgaven waar waterbeheerders voor staan, goed uit te voeren.

Er is behoefte naar de uitkomsten van het veldonderzoek. Deze moeten vertaald worden naar de beleidsvisie, naar aanleiding hiervan kunnen er echte keuzes gemaakt worden.